МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи

Кафедра митної справи та товарознавства

на тему: ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПЕРЕВІРОК МИТНИМИ ОРГАНАМИ

Здобувача вищої освіти 2 курсу,
ММЧ-22-1 групи,
спеціальності 073 «Менеджмент»
(шифр, назва)
освітня програма «Менеджмент митної справи»

_____ Пилипенко Ганна Вікторівна
підпис

Науковий керівник _____ Микитенко Т. В., к.е.н., доцент
підпис

Гарант освітньо-професійної програми _____ Гребельник Олександр Петрович, д.е.н., професор
підпис

Допущено до захисту за рішенням
кафедри митної справи та товарознавства протокол від «14» 01 2026 № 7

Завідувач кафедри _____ Гудзинський Ю.Ю., к.е.н.
підпис

Ірпінь 2025

Реєстрація № 9 31.01.2024 _____
(дата) (підпис відповід

Результати перевірки до захисту
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис, прізвище,

(підпис, прізвище,

(підпис, прізвище, і

Результат захисту задовільно 06.02.2024 _____
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____ Л.В. Дейнеко
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії: _____ О.Г. Гребенник
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ О.В. Мельник
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Ю.В. Мигитенко
(підпис) (ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1.Доповідь	від 0 до 20			В.В. Дейнеко О.Г. Пребельнюк О.В. Мельник Т.В. Мишкіченко О.Ю. Хорунженко
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 10			
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 50			
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 20			
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50			
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	68		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
68	D	задовільно	06.02.2024	

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи

Кафедра митної справи та товарознавства

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма «Менеджмент митної справи»

Затверджую

Завідувач кафедри

_____О.П. Гребельник

«_____»_____2023 р.

Завдання на кваліфікаційну роботу

здобувачу вищої освіти

Пилипенко Ганни Вікторівни

1.Тема кваліфікаційної роботи

Організація і методика проведення документальних перевірок митними органами

Затверджена наказом ректора від «_15_» грудня 2022 р. №1289

2. Строк здачі закінченої роботи _____2023 р.

3. Мета роботи - є обґрунтування теоретичних засад та розробка практичного інструментарію для проведення документальних перевірок митними органами

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають під час проведення документальних перевірок митними органами.

Предметом дослідження є організація і методика проведення документальних перевірок митними органами.

Орієнтовною базою дослідження є діяльність митних органів в частині організації і методики проведення документальних перевірок митними органами

4. Вихідні дані до роботи митна статистика ДМСУ, навчальна та наукова література за темою дослідження

5. Перелік графічного матеріалу таблиці, рисунки, графіки, схеми

6. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділ

ВСТУП
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПЕРЕВІРОК МИТНИХ О
ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ
1.1. Документальні перевірки митних органів як інструмент пришвидшення міжнародного това
1.2. Документальні перевірки митних органів як форма митного контролю в Україні
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ДОКУМЕ
ПЕРЕВІРОК МИТНИХ ОРГАНІВ
2.1. Організація проведення документальних перевірок митними органами
2.2. Методика проведення документальних перевірок митними органами
2.3.Узагальнення результатів документальних перевірок митними органами
РОЗДІЛ 3. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ДОКУМЕНТ
ПЕРЕВІРОК МИТНИМИ ОРГАНАМИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ
3.1. Проблеми та перспективи здійснення документальних перевірок митними органами
3.2. Інформаційні системи у здійснення документальних перевірок митними органами
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

7. Календарний план виконання роботи

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання
		За планом
1	Вибір теми, вивчення літературних джерел, постановка проблеми та складання плану роботи	25.09.2022
2	Вибір та вивчення навчальної, наукової та методичної літератури за темою	02.11.2022
3	Видача завдання науковим керівником	04.02.2023
4	Підготовка першого розділу роботи та подання її науковому керівнику	06.05.2023
5	Підготовка другого розділу роботи та подання її науковому керівнику	02.09.2023
6	Підготовка третього розділу роботи та подання її науковому керівнику	03.10.2023
7	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	23.11.2023
8	Подання роботи для перевірки на наявність плагіату	02.12.2023
9	Попередній захист роботи	21.12.2023
10	Отримання відгуку керівника роботи	15.01.2024
11	Допуск роботи зав. кафедрою до захисту	24.01.2024
12	Передача директору ННІ закінченої кваліфікаційної роботи	25.01.2024
13	Отримання зовнішньої рецензії	27.01.2023
14	Захист роботи	Лютий 2024

8. Дата видачі завдання «12» 02 2023

Керівник кваліфікаційної роботи _____ (підпис) Микитенко Т.В.

Гарант освітньо-професійної програми _____ (підпис) Гребельник О.П.

Завдання до виконання отримав здобувач _____ (підпис) Пилипенко Г.В.

Відгук керівника кваліфікаційної роботи

Одним з найефективніших методів митного контролю вважається контрольно-перевірочна робота, яка є найскладнішим та найконфліктнішим моментом взаємин між платником і контролюючим органом. Тому важливим аспектом митної діяльності є максимально результативне та ефективне її здійснення.

Об'єктом дослідження здобувач обрав проведення документальних перевірок митними органами.

Здобувачем Пилипенко А. визначено мету і завдання дослідження, що стосується особливостей проведення документальних перевірок митних органів як інструменту пришвидшення міжнародного товарообігу. Досліджено організаційні засади та практичні аспекти проведення документальних перевірок митних органів. Окремий розділ висвітлює зарубіжний досвід реалізації документальних перевірок.

Робота носить переважно теоретичний характер. Доречно було б привести аналітичні обчислення, графіки за обраною темою.

Висновки, зроблені автором, не в повній мірі відображають зміст дослідження, є не достатньо чіткими, послідовними і обґрунтованими.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ _____ Т.Микитенко

(підпис) (дата)

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу
Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти

Пилипенко Ганна Вікторівна

після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від «24» 04 2027 № 7 допущена/не допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____ А.Зубрицький

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
здобувача вищої освіти Державного податкового університету
другого (магістерського) рівня вищої освіти
ОПП Менеджмент митної справи
Пилипенко Ганна Вікторівна
Організація і методика проведення документальних перевірок митними органами

Документальна перевірка митних органів – це сукупність заходів, за допомогою яких митні органи переконуються у правильності заповнення митних декларацій, декларацій митної вартості та в достовірності зазначених у них даних, законності ввезення (пересилання) товарів на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України або за межі території вільної митної зони, а також своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів.

Кваліфікаційна робота є завершеним дослідженням, містить практичні рекомендації для діяльності митних органів в частині митного контролю та оформлення харчової продукції.

У своїй кваліфікаційній роботі магістрант провів глибоке дослідження в області правового регулювання проведення документальних перевірок митними органами, аналізуючи їхню правову природу, умови та методи їх проведення. Важливе місце займає аналіз проблем та перспектив здійснення документальних перевірок митними органами, а також застосування цифрових технологій у сфері таких перевірок. Автор також здійснив власний внесок щодо наукової розробки використання інформаційних систем у здійсненні документальних перевірок митними органами.

Якість проведеного аналізу проблеми, текстового та табличного матеріалу підтверджується виконаними розрахунками практичного характеру за матеріалами ДМСУ, що визначає достовірність проведеного дослідження.

Висновки і пропозиції магістранта конкретні і обґрунтовані, що свідчить про високі наукові досягнення здобувача вищої освіти.

Кваліфікаційна робота Пилипенко Г. В. на тему «Організація і методика проведення документальних перевірок митними органами» виконана на професійному і науковому рівні, тому заслуговує відмінної оцінки.

Суттєвих недоліків, які б впливали на якість роботи, не виявлено.

Кваліфікаційна дипломна робота підтверджує кваліфікаційний рівень автора за фахом «Менеджмент» за другим магістерським рівнем вищої освіти, є завершеним дослідженням, заслуговує оцінки – відмінно.

Рецензент _____ Олександр Соколов, директор
(посада, місце роботи)

«____» _____ 2024 р.

ННІ економічної безпеки та митної справи

Кафедра митної справи та товарознавства

ДОВІДКА

про перевірку курсової/випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи на академічний плагіат

П. І. Б. автора роботи

Пилипенко Ганна Вікторівна

Курс/група _____МММ-22-1_____

Тема дипломної роботи

Організація і методика проведення документальних перевірок митними органами

П. І. Б. наукового керівника

Микитенко Тетяна Владиславівна

Дата захисту: 20.01.24

За результатом перевірки оригінальний текст у роботі становить 100,00% Відсоток схожості (складається з правомірних запозичень – посилання, цитування; і неправомірних запозичень – пояснення щодо відсотку тексту, який не є оригінальним (н/д, стаття або інші роботи автора, які є у базі, але вони не зазначені в літературних джерелах) 0,00%, цитат 7,85%.

Відповідальна особа за перевірку на кафедрі М. Іщук

ЗМІСТ

ВСТУП…... ……...……10
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПЕРЕВІРОК МИТНИХ ОРГАНІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ…..……13
1.1. Документальні перевірки митних органів як інструмент пришвидшення міжнародного товарообігу……..…….13
1.2. Документальні перевірки митних органів як форма митного контролю в Україні……21
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПЕРЕВІРОК МИТНИХ ОРГАНІВ ..25
2.1. Організація проведення документальних перевірок митними органами…….25
2.2. Методика проведення документальних перевірок митними органами…….35
2.3.Узагальнення результатів документальних перевірок митними органами…….....43
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПЕРЕВІРОК МИТНИМИ ОРГАНАМИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ……...……46
3.1. Проблеми та перспективи здійснення документальних перевірок митними органами ……...…….....46
3.2. Інформаційні системи у здійснення документальних перевірок митними органами ……...…….52
ВИСНОВКИ……..…….60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……....62
ДОДАТКИ……...……68

ВСТУП

Актуальність дослідження. Відповідно до стратегічного курсу України на євроінтеграцію з поступовою гармонізацією митного законодавства з міжнародними нормами, правилами та стандартами, перед митницею постають нові виклики. Приєднання України до Конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур від 18 травня 1973 року та прийняття 24 червня 2005 року Рамкових стандартів безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі представляли Митній службі України з низкою нових завдань, зокрема щодо адаптації вітчизняного митного законодавства, у тому числі щодо проведення митного контролю за європейськими стандартами.

Верифікація займає важливе місце в застосуванні системи управління ризиками в митній справі та є основним елементом подальшого підвищення ефективності роботи митних органів. Наразі саме розбудова ефективної служби контролю дозволить митній службі виконувати покладені на неї завдання: виконання та контроль за дотриманням законодавства України у сфері митної справи, захист економічних інтересів України, здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються транзитом через митний кордон України, удосконалення форм і методів їх здійснення тощо. Ефективним інструментом митного контролю є аудиторські процедури. Виходячи з цього, постає питання прозорості митного контролю в Україні, а також ефективності його проведення.

Вітчизняні та зарубіжні вчені, такі як О. О. Берзан, О. М. Вакульчик, О. А. Гончарук, Є. В. Додін, О. В. Дубко, В. Ю. Єдинак, Т. С. Єдинак, О. Книшек, О. Панкратьєва, П. В. Пашко, Л. М. Письмаченко, Н. А. Томчук, В. Б. Фабіанська, А. В. Хомутенко, С. П. Цибулько та ін. Досліджуються питання регулювання та проблеми організаційного характеру, водночас у вітчизняній науці практично відсутні фундаментальні дослідження з відповідних проблем організації та методики проведення документальних перевірок митними органами, що визначає необхідність подальших розробок.

Актуальність питання не викликає сумнівів і виправдана євроінтеграційними та глобалізаційними процесами, які зараз відбуваються в Україні, що потребують суттєвих змін у існуючих підходах до митного контролю. Значне збільшення транскордонного руху капіталу стало викликом для багатьох держав з метою забезпечення ефективного функціонування економіки з одного боку та безпеки економічної системи з іншого боку, держави та її громадян.

Однією з основних загроз економічній безпеці держави у зв'язку із провадженням зовнішньоекономічної діяльності є порушення митних правил при перетині товарів через кордон. Основним напрямком їх запобігання є проведення митними органами документальних перевірок.

Метою роботи є дослідження організації і методики проведення документальних перевірок митними органами.

Відповідно до поставленої мети визначені такі **завдання:**

дослідити документальні перевірки митних органів як інструмент пришвидшення міжнародного товарообігу;

розглянути документальні перевірки митних органів як форму митного контролю в Україні;

визначити організацію проведення документальних перевірок митними органами;

навести методику проведення документальних перевірок митними органами;

провести узагальнення результатів документальних перевірок митними органами;

виявити проблеми та перспективи здійснення документальних перевірок митними органами;

визначити інформаційні системи у здійснення документальних перевірок митними органами.

Об'єкт дослідження – проведення документальних перевірок митними органами.

Предмет дослідження – організація і методика проведення документальних перевірок митними органами.

Методи дослідження. Для досягнення мети використано сукупність загальнотеоретичних методів дослідження, зокрема: історико-логічний – для вивчення підходів до організації і методики проведення документальних перевірок митними органами; системний – для висвітлення основних питань досліджуваної проблематики; метод порівняльного аналізу – для систематизації та класифікації факторів дослідження підходів до організації і методики проведення документальних перевірок митними органами.

Методологічною основою роботи є міждисциплінарний, інтегративний підхід, який поєднує принципи історизму та системності. У роботі також використано методи порівняльного аналізу та контент-аналізу наукової літератури.

Базою дослідження є діяльність Державної митної служби України в частині проведення документальних перевірок.

Науково-практична значимість одержаних результатів. Значимість отриманих результатів полягає у дослідженні та аналізі підходів до організації і методики проведення документальних перевірок митними органами. Матеріали дослідження можуть бути використані при подальшому вивченні організації і методики проведення документальних перевірок митними органами; при написанні тематичних і узагальнюючих підручників, посібників, монографій. Опрацьовані джерела, насамперед раніше неопубліковані матеріали, можуть бути залучені під час укладання збірників матеріалів щодо організації і методики проведення документальних перевірок митними органами.

Особистий внесок здобувача. Визначено та теоретично обґрунтовано організацію і методику проведення документальних перевірок митними органами та узагальнено їх результати. Наведено та проаналізовано проблеми та перспективи здійснення документальних перевірок митними органами; запропоновано інформаційні системи при їх здійснення.

Апробація результатів роботи. *С*татті, тези доповідей, підготовлених за матеріалами роботи, виступи на науково-практичних конференціях.

РОЗДІЛ 1
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПЕРЕВІРОК МИТНИХ ОРГАНІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

1.1. Документальні перевірки митних органів як інструмент пришвидшення міжнародного товарообігу

Україна як демократична соціальна правова держава нерозривно пов’язана з вирішенням проблемних питань регулювання митного контролю та митного оформлення зовнішньоекономічних операцій. Можна з упевненістю сказати, що міжнародна торгівля України розвивається швидкими темпами. Збільшуються обсяги імпорту товарів в Україну, у зв'язку з чим міжнародні організації посилюють вимоги щодо вільного ввезення іноземних товарів на внутрішній ринок України. Тому перед органами ДМСУ «…поставлені відповідальні та масштабні завдання щодо захисту економічного суверенітету країни, забезпечення її економічної безпеки та формування прибуткової частина державного бюджету» [3, с. 41].

Важливе місце в системі засобів ведення митної справи займають митний контроль і митне оформлення товарів. Ефективність здійснення процедур митного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України, «залежить від повноти покладених на митні органи завдань: виявлення контрабанди та порушень митних правил, сплата податків і зборів до державного бюджету тощо» [11, с. 29].

Формування комплексної системи митного контролю, яка є одним із напрямів державного фінансового контролю і здійснюється «на різних етапах митного оформлення:

- до митного оформлення (попереднього контролю) - шляхом попереднього повідомлення митного органу про намір перемістити через митний кордон товари, транспортні засоби комерційного призначення на підставі оцінки ризиків за попередніми митними деклараціями;

- під час митного оформлення (суцільного контролю) - візуально з використанням інформаційних технологій шляхом проведення форматологічного контролю, порівняльного контролю, контролю з використанням системи управління ризиками та іншими способами, передбаченими Митним кодексом України;

- після митного оформлення (пост-контролю) - під час проведення документальної перевірки дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, у тому числі щодо своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів у формі митного огляду. (цей вид контролю є найбільш поширеним у світовій практиці)» [31, с. 40].

Документальна перевірка - це комплекс заходів, за допомогою яких митні органи переконуються в правильності заповнення митних декларацій, декларацій митної вартості та достовірності зазначених у них даних, а також у законності ввезення (пересилання) товарів на митницю території України або території вільної митної зони, вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України або території вільної митної зони, а також своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати митних платежів та інші платежі та штрафи, контроль за справлянням яких покладено на митні органи [22].

Об’єктом документальних перевірок дотримання законодавства України з питань митної справи є:

правильність визначення бази оподаткування, своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати митних платежів;

обґрунтованість та законність надання (отримання) пільг та звільнення від оподаткування;

правильність класифікації згідно з УКТ ЗЕД товарів, щодо яких здійснено митне оформлення;

відповідність фактичного використання товарів, що переміщуються через митний кордон України, заявленій меті цього переміщення та/або відповідність фінансових документів (бухгалтерських документів), звітів, договорів (контрактів), розрахунків, інших документів досліджуваного підприємства та

інформації. у митній декларації зазначено декларацію митної вартості, згідно з якою здійснено митне оформлення товарів у відповідному митному режимі; законність переміщення товарів через митний кордон України, у тому числі ввезення товарів на територію вільної митної зони або їх вивезення з цієї території [23].

Метою перевірки документів та інформації митними органами є:

1) визначення дійсності документів і достовірності зазначених, викладених і вказаних у них відомостей;

2) визначення достовірності документів і викладених, викладених, викладених у них відомостей;

3) запобігання злочинності у митній сфері;

4) запобігання правопорушенням під час митного оформлення;

5) дотримання митного законодавства щодо заборон та обмежень щодо переміщення товарів через митний кордон;

6) інші завдання, покладені законодавством на митні органи [37, с. 36].

Джерелом інформації для документальних перевірок є Митний кодекс стаття 346-355. Документальний контроль за дотриманням вимог законодавства України у сфері митної справи, у тому числі щодо своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів, здійснюється митними органами з урахуванням строків давності, визначених п. Статті 102 Податкового кодексу України. Митні органи мають право здійснювати митний контроль, проводячи виїзний (плановий або позаплановий) та невиїзний документальний контроль за додержанням митного законодавства України, а саме щодо:

1) правильність визначення бази оподаткування, своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати митних платежів;

2) обґрунтованість і законність надання (отримання) пільг і звільнення від оподаткування, застосування знижених ставок ввізного мита;

3) правильність класифікації згідно з УКТ ЗЕД товарів, щодо яких здійснювалося митне оформлення;

4) відповідність фактичного використання товарів, що переміщуються через митний кордон України, заявленій меті цього переміщення та/або умовам процедури кінцевого використання та/або відповідність фінансово-бухгалтерських документів, звітів, договорів (контрактів), розрахунки, інші документи досліджуваного підприємства, відомості, зазначені в митній декларації, декларації митної вартості, згідно з якими здійснено митне оформлення товарів у відповідному митному режимі;

5) законність переміщення товарів через митний кордон України, у тому числі ввезення товарів на територію вільної митної зони або їх вивезення з цієї території.

У разі проведення документальної перевірки посадові особи митних органів можуть здійснювати повноваження, визначені Митним Кодексом, лише в обсязі, необхідному для вирішення питань контролю. Відшкодування збитків та/або збитків, заподіяних підприємству під час перевірки посадовими особами митниці, здійснюється в установленому законодавством порядку, результати перевірки оформляються законом (довідкою) та є підставою для самостійного визначення сума податкового зобов'язання підприємства щодо сплати митними платежами митною службою та застосування заходів, передбачених законами України [35].

У разі виявлення під час перевірки митною службою ознак порушення митних правил або контрабандних товарів працівники митної служби вживають заходів, передбачених законодавством.

Наведемо види документальних перевірок у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Вид	Особливості
документальна планова	проводиться відповідно до плану-графіку
документальна позапланова	не передбачено планом роботи контролюючого органу та проводиться за наявності хоча б однієї з підстав, визначених Податковим кодексом України.
документальна виїзна	за місцем знаходження платника податку або за місцем знаходження майна, де його вчинено перевірка
документальна невиїзна	проводиться в приміщенні контролюючого органу
документальна невиїзна позапланова електронна перевірка	здійснюється на підставі заяви, поданої платником податків із незначним рівнем ризику, визначеним відповідно до частини другої статті 77 цього Кодексу, до контролюючого органу, платником податків якого він є.

Види документальних перевірок

Залежно від критеріїв розрізняють такі види перевірки документів:

За місцем проведення:

- виїзні - «проводяться за місцезнаходженням суб'єкта перевірки або за місцем розташування об'єкта, де здійснюється діяльність, а документальні невиїзні – у приміщенні митного органу» [28, с. 15].
- невиїзні.

Документальна виїзна перевірка проводиться на підставі документів і відомостей, які надаються платником податків (податкові декларації, фінансова, статистична та інша звітність, регістри податкового та бухгалтерського обліку, ведення яких передбачено законодавством) відповідно до (п. 75.1.2. ПКУ), первинні документи, що використовуються в бухгалтерському та податковому обліку та пов’язані з обчисленням і сплатою податків і зборів).

За планом:

- Планові

Планова перевірка документів - це «перевірка документів, що містять відомості, що становлять інтерес для митних органів, що здійснюється за заздалегідь затвердженим планом. Крім того, цей вид аудиту перевіряє не тільки дотримання податкового законодавства, а й грошового, трудового та іншого законодавства, дотримання якого покладено на податковий орган» [19, с. 14].

- Позапланові

Документальна позапланова перевірка проводиться за наказом керівника митного органу, при цьому перед початком перевірки обов'язково вручається копія підтвердження припису. Порядок проведення та проходження документальної планової перевірки, а також подання документів платниками податків встановлено ст. 77, 85, 86 ЦК.

Строки проведення перевірок наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2.

Строки проведення перевірок

Тип перевірки	**для великих платників податків**	**для суб'єктів малого підприємництва**	**інші платники податків**	**Можливість продовження**
документальна планова	30 робочих днів	10 робочих днів	20 робочих днів	за рішенням керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу не більше 15 робочих днів для великих платників податків, для малих підприємств - не більше 5 робочих днів, для інших платників податків - не більше 10 робочих днів.
документальна позапланова	15 робочих днів	5 робочих днів	10 робочих днів	за рішенням керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу не більше 10 робочих днів для великих платників податків,

				для малих підприємств - не більше 2 робочих днів, для інших платників податків - не більше 5 робочих днів.

Результати перевірки оформляються документом або довідкою. Якщо є порушення, створюється дія, інакше – сертифікат. «Ці документи підписуються перевіряючим і платником податків (його представником, посадовою особою). Копія закону (довідка) видається платнику податків під розписку. За наявності заперечень платник податків має право заперечити проти акта перевірки (довідки)» [13, с. 32].

Особливим видом перевірки документів є виїзна позапланова електронна перевірка (електронна перевірка).

Документальна позапланова виїзна електронна перевірка проводиться на підставі звернення платника податків з незначним ступенем ризику, визначеним відповідно до пункту 77.2 Кодексу. Заява подається до податкової за 10 календарних днів до запланованого початку проведення експертизи. Цей підвид перевірки документів є новим і наразі запроваджується. Запровадження електронних перевірок планується поетапно: для платників податків, які використовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, перевірки проводитимуться з 1 січня 2014 року; для суб'єктів мікро-, малого та середнього підприємництва з 1 січня 2015 року; інші платники податків - з 01.01.2016 р. Основною перевагою електронної перевірки є те, що за результатами перевірки платник податків має право скласти уточнену декларацію зі сплатою штрафу в розмірі 3% від суми недоплати та штрафних санкцій без додаткових штрафів працівниками податкової служби. «У разі незгоди з результатами перевірки платник має право оскаржити результати в загальному порядку. Сьогодні податківці позиціонують електронну перевірку як спеціальну безкоштовну послугу податкової перевірки для платників податків. Як воно буде насправді, побачимо найближчим часом» [19, с. 31].

Митний контроль є формою державного фінансового контролю, виконує низку важливих функцій у рамках забезпечення фінансової та митної безпеки та здійснюється за такими загальними принципами: законності, систематичності, системності, ефективності, економічності, прозорості та публічності. Крім того, митний контроль характеризується специфічними принципами, які відрізняють його від інших видів діяльності державного контролю, а саме принципами вибірковості та мінімізації митних процедур під час митного оформлення на основі використання методів оцінки ризиків, повноти проходження зовнішньоекономічних одиниць митницею. Контроль у формі документальних перевірок стану бухгалтерського обліку та звітності після митного оформлення, а також принцип безперервності, який передбачає здійснення такого контролю протягом усього періоду господарської діяльності юридичної особи – іноземного суб'єкта торгівлі [7].

Митні органи в межах своїх повноважень мають право застосовувати заходи примусу до порушень режиму зони митного контролю. Митні органи мають право примусово зупиняти товари, транспортні засоби та громадян, які залишили зону митного контролю без дозволу митного органу, а також морські та річкові судна, які залишили зону та територію митного контролю, і повертати їх до митниці. зони контролю без дозволу митних вод України. Під час перевезення товарів і транспортних засобів декларант, перевізник або уповноважена ним особа надає митному органу документи та відомості в паперовій або електронній формі. Ці документи перевіряються митником візуально з використанням інформаційних технологій (через контроль формату, контроль порівняння та контроль за допомогою системи управління ризиками) [13].

Відповідно Митного кодексу, деякі питання митного контролю товарів та інших предметів, що переміщуються (пропускаються) через Міжнародні поштові та експрес-відправлення» (із змінами) включаються до митного кордону з метою створення сприятливих умов для прискорення переміщення товарів, удосконалення форм і методів митного контролю та митного

оформлення товарів та інші предмети, що переміщуються за кордоном, експрес-відправлення експрес-перевізниками [35].

Митний орган перевіряє відповідність інформації в документах, поданих експрес-перевізником, статусу пункту призначення ЦСС (РСС) приміщень вимогам Порядок та умови проведення митного контролю товарів та інших предметів, що переміщуються (переміщуються) через митний кордон у міжнародних експрес-відправленнях. Попереднє рішення митного органу про можливість погодження (відмову у погодженні) ділянки ЦСС (РСС) відображається шляхом накладення начальником цього митного органу відповідної резолюції на заяві експрес-перевізника [39].

Отже, документальна перевірка - це комплекс заходів, за допомогою яких митні органи переконуються в правильності заповнення митних декларацій, декларацій митної вартості та достовірності зазначених у них даних, а також у законності ввезення (пересилання) товарів на митницю території України або території вільної митної зони, вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України або території вільної митної зони. Залежно від критеріїв розрізняють такі види перевірки документів: за місцем проведення: виїзні та невиїзні; за планом – планові та позапланові. Особливим видом перевірки документів є виїзна позапланова електронна перевірка (електронна перевірка).

1.2. Документальні перевірки митних органів як форма митного контролю в Україні

Особи, які переміщують через митний кордон України «товари чи транспортні засоби комерційного призначення або провадять діяльність, контроль за якою Митним кодексом України (далі - МКУ) покладено на митні органи, зобов'язані надавати митним органам ці документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю, в усній, письмовій та/або електронній формі» [17, с. 32]. Митні органи вимагають від осіб лише документів та відомостей, необхідних для здійснення митного контролю та визначених МКУ.

Під час переміщення через митний кордон України товарів комерційного призначення декларант, уповноважена ним особа або перевізник залежно від типу транспортного засобу, що використовується для перевезення товарів, надає митній службі в паперовій або електронній формі документи та відомості (додаток Б).

Перевірка обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем, є «здійсненням заходів фінансових і податкових органів щодо визначення відповідності документації на зазначені товари, транспортні засоби комерційного призначення вимогам, встановленим їх Кодексу та інших законів України з питань митної справи» [5, с. 41].

Митний контроль - це «комплекс заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм Митного кодексу України, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому порядку, встановлюється законом» [22, с. 36], (пункт 24 частини першої статті 4 Митного кодексу України).

Усі товари та транспортні засоби комерційного призначення, що перетинають митний кордон України, підлягають митному контролю.

Митний контроль здійснюється виключно митними органами відповідно до Митного кодексу України та інших законів України і передбачає виконання митними органами мінімуму митних формальностей, необхідних для забезпечення дотримання законодавства України з питань державної митної справи.

Форми митного контролю – «напрям діяльності посадових осіб митних органів, що включає використання певних способів, засобів і прийомів з метою перевірки додержання митного законодавства законними. юридичні та фізичні особи, які перетинають митний кордон» [40, с. 39].

Таблиця 1.4.

Форми митного контролю

№	Форми митного контролю:

1	перевірка документів та відомостей, що надаються митним органам під час переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів комерційного призначення відповідно до статті 335 Митного кодексу України;
2	митний контроль (контроль та повторний контроль товарів, комерційного транспорту, контроль та повторний контроль ручної поклажі та багажу, особистий контроль громадян);
3	обстеження територій і приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, безмитних зон, перевірка обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем;
4	оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України;
5	усне опитування громадян і посадових осіб підприємств;
	проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів;
6	направлення запитів до інших державних органів, установ та організацій, уповноважених органів за кордоном для встановлення достовірності документів, поданих до митної служби;
7	пост-контроль (ст. 339 Митного кодексу України)

Джерело [28]

Документальна перевірка - це комплекс заходів, за допомогою яких «фінансові та податкові органи переконуються у правильності заповнення митних декларацій, декларацій митної вартості та достовірності зазначених у них даних, а також законності ввезення (пересилання) товарів на митної території України або на територію вільної митної зони, вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України або за межі території вільної митної зони, а також своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати митні платежі» [6, с. 41].

Розрізняють два види перевірки документів: планову та позапланову. Документальна планова виїзна перевірка одного і того ж підприємства може проводитися не частіше одного разу на 12 місяців, а підприємства, яке отримало статус СОП, - не частіше одного разу на 30 місяців. Планова перевірка підприємства призначається лише за умови вручення копії наказу про

проведення документальної планової перевірки керівнику цього підприємства або уповноваженій ним особі не пізніш як за 10 календарних днів до дати зазначеної перевірки або рекомендованим листом з повідомленням про вручення та письмовим повідомленням із зазначенням дати початку цього контролю.

Документальним позаплановим виїздом є «відвідування підприємства, яке не передбачено планами роботи митних органів і може бути здійснено за наявності хоча б однієї з обставин. Строк проведення документальної виїзної перевірки не повинен перевищувати 30 робочих днів» [10, с. 31].

Таким чином, митний документальний контроль здійснюється шляхом перевірки документів на товари та транспортні засоби комерційного призначення та є процедурою, під час якої перевіряється достовірність інформації, переданої фінансовим та податковим органам під час митного оформлення, з метою встановлення достовірності документів та достовірність наданих даних, а також відповідність застосовним положенням митного законодавства та повноту реєстрації. Перед перевіркою товарів і транспортних засобів перевіряються документи.

Фактичний митний контроль здійснюється шляхом проведення адміністративних дій (митних процедур і митних формальностей) щодо товарів і транспортних засобів комерційного призначення (фізичного (візуального або тактильного) контролю товарів, відбору зразків і зразків товарів), встановлених законодавством України з питань митної справи, накладення митного забезпечення, інструментальна перевірка вагових та габаритних параметрів транспортних засобів, фото- та відеозйомка транспортних засобів і товарів тощо) [23, с. 20].

РОЗДІЛ 2
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПЕРЕВІРОК МИТНИХ ОРГАНІВ

2.1. Організація проведення документальних перевірок митними органами

Документально-інформаційна перевірка — форма митного контролю, яка полягає в безпосередньому огляді митними органами супровідних документів. Метою такої перевірки є «отримання митними органами інформації про товари та транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України. По-перше, отримана інформація повинна бути перевірена на відповідність профілям ризику» [13, с. 35]. Перевірка документів та відомостей, необхідних для здійснення митного контролю, є формою митного контролю, передбаченою ч. 336 ст.1 «Форми митного контролю», ст. 334 «Документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю» та ст. 335 «Подання документів та відомостей, необхідних для здійснення митного контролю» Митного кодексу України.

Перевірка достовірності інформації, що повідомляється митним органам під час митного оформлення, здійснюється шляхом її порівняння з інформацією з інших джерел, у тому числі за результатами інших форм митного контролю або аналізу інформації спеціальної митної статистики, обробки інформації для використання відомчих програмно-інформаційних комплексів та в інший спосіб, не заборонений законодавством України для митних органів. Відповідно до статті 334 «Документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю» Митного кодексу України «…митні органи вимагають від осіб, які переміщують через митний кордон України товари, транспортні засоби комерційного призначення або здійснюють діяльність, контроль за якою делеговано. до митних органів відповідно до Митного кодексу України лише

документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю та передбачені Митним кодексом України. Особи, які зобов’язані надавати митним органам документи та інформацію, необхідні для здійснення митного контролю, в усній, письмовій та/або електронній формі» [9, с. 51].

Вибір об’єкта документальної перевірки полягає у визначенні пріоритету предмета митної перевірки, порушень митного законодавства, строків давності встановлення податкових зобов'язань та інших обставин, передбачених законом.

У разі необхідності робиться запит до відповідальних митних органів за кордоном. Водночас важливим джерелом інформації для відбору об’єктів митного огляду є відомості про країну походження, вартість, кількісні чи якісні характеристики товарів, що мають значення для оподаткування, правильність класифікації згідно з УКТ ЕЗ товарів, щодо яких здійснювалося митне оформлення, отримання митними органами, іншими державними органами або уповноваженими органами іноземних держав. На цьому етапі митні декларації, митні декларації вартості, рішення митних органів Держави України щодо визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД та/або визначення митної вартості товарів та інші документи пред'явлені під час митного оформлення перевіряються. Одночасно з передачею запиту третім особам буде передано наявну в базах даних інформацію про виявлені ризики порушення законодавства.

Після обрання предмета перевірки видається організаційно-розпорядчий документ - наказ, розпорядження начальника пункту митного контролю. У цьому документі зазначається назва підприємства, яке перевіряється, та вид документальної перевірки (документальна планова/позапланова виїзна перевірка, невиїзна перевірка). строк, протягом якого перевірятиметься діяльність, прізвища, імена, по батькові, посади осіб, які здійснюють контроль, їх звання, найменування структурних підрозділів та органів контролю, які визначають його керівник, строк проведення контролю, причини його поведінку (відповідний пункт ч. ст. 346 Кодексу - для планових та

позапланових виїзних перевірок, відповідний пункт ч. ст. 351 Кодексу - для невиїзних перевірок).

З метою забезпечення проведення документальної перевірки та належної взаємодії посадових осіб відповідних структурних підрозділів уповноваженого органу ДМС та інших органів для кожної перевірки утворюється робоча група залежно від предмета перевірки. До супроводу та інформаційно-аналітичного забезпечення перевірок документів можуть залучатися відділи правової роботи, систем бухгалтерського обліку та звітності, відділи інформаційних технологій, відділи погашення заборгованості, податкового та митного аудиту. Керівником робочої групи призначається працівник служби експертизи, який має спеціальну підготовку та досвід практичної роботи.

Організаційно-методична підготовка документальної перевірки починається з вивчення фінансового стану зовнішньоекономічного предмета та проведення попередньої підготовки, що включає комплекс заходів, за допомогою яких інспектори митниці здійснюють документальні перевірки ЗЕД, включає два види заходів: перед аудиторський аналіз – аналітична робота з використанням наявної у контролюючих органів інформації про ЗЕД та формування висновків. За його результатами достатньо, щоб забезпечити ефективність майбутніх документальних перевірок; організаційні заходи, необхідні для ефективного проведення перевірки в установлені терміни [33].

Інспектори митниці вирішують наступні основні завдання: ознайомлення системою оподаткування (загальною або спрощеною), наявністю пільг на підприємстві; визначення переліку митних платежів; побудова доказової бази; підготовка попередніх висновків. Ці завдання виконуються за допомогою аналізу організаційно-управлінських документів компанії, огляду компанії та співбесід з її співробітниками. Вони аналізують фінансовий стан підприємства, обсяг експортно-імпортних операцій, розрахунково-кредитні відносини, платоспроможність, зауваження банківських установ, податкових і фінансових органів з питань, що належать до їх компетенції. У рамках перевірочних процедур збирається якомога більше доказів про порушення суб’єктом ЗЕД

митного законодавства, а також про особливості організації його обліку та внутрішнього контролю, крім того, варто звести до мінімуму вартість проведення таких процедур.

На підготовчому етапі рекомендується скласти програму перевірки з переліком обєктів, що перевіряються інспектором митниці. Перелік об'єктів, які підлягають перевірці під час проведення документальної перевірки та включаються до програми перевірок, складається в рамках аналізу ризиків, пов'язаних із порушеннями митного законодавства, та під час відбору платників податків для проведення документальної перевірки. Програма перевірки включає не лише матеріальні процедури, а й аналітичні, виконання яких потребує незначних фінансових витрат і дає змогу проаналізувати стан заборгованості підприємства.

Потім обирається спосіб проведення документальної перевірки – визначаються методичні прийоми та процедури контрольної перевірки, їх застосування при перевірці різних об'єктів контролю, використання інформаційних систем тощо. Ці питання з'ясовуються при розробці плану, який включає встановлення перевірки кожного об'єкта та всіх виконавців на основі загального терміну перевірки документів.

Експериментальна фаза процесу контрольного аудиту. Ця фаза складається з двох фаз – перед експериментальної та експериментальної [33].

Доекспериментальний етап включає комплекс процедур організаційного характеру, спрямованих на створення необхідних умов для якісного здійснення документальної перевірки у встановлені терміни.

Експериментальний етап – здійснення контрольно-тестових процедур перевірки виробничої та фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарської діяльності за допомогою інформаційних систем.

На етапі перевірки здійснюються процедури перевірки правильності здійснення господарських операцій, які відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства та можуть стосуватися операцій із ввезення/пересилання/вивезення товарів на митницю. Територія України/за

межами митної території України, у тому числі інформація, необхідна для з'ясування питань перевірки, яка знаходиться в електронному вигляді. У рамках проведення доказових заходів порівнюються дані митного оформлення з даними бухгалтерського обліку та звітності підприємствав частині зовнішньоекономічної діяльності, перевіряється правильність визначення митної вартості товарів, правильність і повнота нарахування митних платежів, обґрунтованість і законність надання (квитанції) перевіряються пільги та звільнення від податків (за наявності); правильність класифікації згідно з УКТ ЗЕД товарів, щодо яких здійснено митне оформлення; відповідність фактичного використання товарів, що переміщуються через митний кордон України, заявленій меті цього переміщення тощо. Це забезпечується використанням таких методів доказування: перевірка виявлених ризиків, фактичні процедури, перерахунок, зустрічна перевірка компаній. відбір проб, зразків товарів, контрольні аналізи сировини, матеріалів і готової продукції, контрольне введення у виробництво сировини і матеріалів, що перебували під митним контролем, незалежно від того, чи використовувалися вони перевіреним підприємством для виготовлення готової продукції з сировина і матеріали, на які поширюється відповідний митний режим. У цьому випадку інформаційними ресурсами є бухгалтерська звітність, висновки експертів, відомості уповноважених органів іноземних держав, документи та відомості тощо [33].

Етап узагальнення та реалізації результатів контролю включає узагальнення та впровадження результатів контрольно-ревізійного процесу. Підсумок результатів контролю - систематизовано недоліки, порушення митного законодавства в діяльності підконтрольного підприємства, узагальнено результати всіх проведених аудиторських процедур шляхом порівняння інформації, отриманої від підприємства, з даними, зібраними інспектором митниці. При цьому групуються виявлені недоліки, оформляються результати проміжного контролю, складаються таблиці аналізу, результати узагальнюються і відображаються в акті або довідці. На цьому етапі

враховуються дані файлів (довідок) перевірок документів, складених у попередніх періодах, позовів, штрафів тощо.

Реалізація результатів контролю є завершальним етапом контрольного процесу. У разі виявлення заявлених недостовірних відомостей щодо митної вартості товарів або її складових, не задекларованих під час митного оформлення через порушення декларантом та/або уповноваженою ним особою вимог митного законодавства, на платника податків покладається обов'язок зі сплати донарахованих митних платежів – податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки.

У І кварталі 2018 року органами митного контролю здійснено 218 перевірок документів. У першому кварталі 2018 року за результатами перевірок документів на дотримання вимог законодавства з питань митної справи до державного бюджету надійшло майже 6,2 мільйона гривень. За січень-березень 2018 року підрозділами митної перевірки ГУ ДФС проведено 218 перевірок документів на відповідність вимогам законодавства України з питань митної справи, з них 29 – за матеріалами, отриманими від уповноважених органів за кордоном. Це 13,3% від загальної кількості проведених перевірок.

За результатами 17 перевірок виявлено заниження митної вартості (завищено 3,26 млн. грн.), не підтверджено достовірність даних про країну походження за результатами 12 перевірок (донараховано 1,2 млн. грн.).

Загальна сума нарахованих грошових зобов'язань зі сплати митних платежів, що виникли внаслідок порушень митного законодавства суб'єктами ЄПЗ, становить 21,7 млн грн. Донараховано 4,46 млн грн, або 20,5% від загальної суми нарахованих грошових зобов'язань, за результатами перевірок документів з питань непідтвердження достовірності матеріалів, наданих під час митного оформлення імпортних товарів. У 2020 році митницями розглянуто 145 заперечень, поданих за результатами проведених документальних перевірок, що становить 21,3% від загальної кількості проведених документальних перевірок, за 9 місяців 2021 року – 118, т.е. 22,5% від загальної кількості проведених документальних перевірок за відповідний період.

За даними Держмитслужби, станом на 30 вересня 2021 року кількість осіб, які перебувають на обліку в митних органах, становила 157,3 тис. осіб, з них 48 тис. постійно здійснюють товарні операції. Зазначимо, що за 2019-2020 роки та за 9 місяців 2021 року митні платежі сплатили 52 024 особи, з них у 2019 році – 34 073 особи, у 2020 році – 35 093 особи, за 9 місяців 2021 року – 18 516 осіб.

З 24 лютого 2022 року, відповідно до Закону України "Про правовий режим воєнного стану", в Україні введено режим воєнного стану.

9 березня 2022 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 236 «Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що вміщуються на митну територію України в період дії воєнного стану». Так, у період дії воєнного стану при ввезенні товарів на митну територію України їх декларування та митне оформлення можуть здійснюватися відповідно до митного режиму імпорту шляхом подання попередньої митної декларації, яка містить усі відомості, необхідні для випуску товарів. без пред'явлення цих товарів митному органу відповідно до частини п'ятої статті 259 Митного кодексу України або в місці перетинання митного кордону України шляхом подання заповненої митної декларації в звичайному порядку або в будь-якому митному органі відповідно до встановленому законом порядку. «Митне оформлення товарів здійснюється без застосування будь-яких заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (за винятком державного експортного контролю)» [3, с. 41].

Держмитслужба або визначений нею митний орган може розстрочити сплату митних платежів при ввезенні на митну територію України товарів, перелічених згідно з додатком до цього рішення, на підставі письмової декларації платника податків, поданої одночасно з митної декларації. У Раді зареєстровано проект № 9224 щодо особливостей здійснення митного контролю в період воєнного стану, яким пропонують:

з 1-голипня 2023 року відновити повноваження митних органів щодо проведення документальних перевірок, у тому числі щодо своєчасності,

достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів при переміщенні товарів через митний кордон України;

зазначити, що у разі сплати платником податку протягом 30 календарних днів з дня, наступного за днем отримання податкового векселя, сума податкового зобов’язання буде розрахована за результатами перевірок документів, які були поновлені або розпочаті з 1 липня 2023 року та завершилися припиненням або скасуванням правового режиму воєнного стану на території України, адміністративні стягнення за порушення митних правил не накладаються;

з 1 липня 2023 року продовжити перебіг призупинених строків, зокрема направлення заявки на перевірку, зберігання сертифіката походження товару, коригування митної вартості, зберігання товару в режимі митного складу, тимчасове зберігання товару, зберігання товари, комерційні транспортні засоби, надходження залишків коштів від реалізації з рахунку митного органу тощо;

регулюють питання припинення обов'язку зі сплати митних платежів, а також митних режимів, визначених пунктами 5, 6, 8 - 11 частини першої статті 70 Митного кодексу України, щодо товарів, реалізованих насильницьким способом або з примусового продажу. умови статуту були конфісковані через війну чи надзвичайний стан;

подвоїти строки подання та розгляду суб’єктами господарювання заперечень у разі їх незгоди з висновками за результатами документальної перевірки, визначеної законом (довідка);

визначити, що алгоритми дій посадових осіб митних органів під час проведення постмитного контролю, а також під час проведення документальних перевірок з окремих питань визначаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику, тощо

Також зазначено особливості проведення документальних перевірок під час дії правового режиму воєнного стану. Вони проводяться, якщо це можливо без ризику:

доступ, доступ до виробничих, складських, торговельних та інших приміщень підприємства, що підлягає контролю,

відбір проб та/або зразків продукції, якщо це можливо,

ознайомлення, ознайомлення з грошовими, фінансовими та бухгалтерськими документами, звітами, договорами, деклараціями, розрахунками та іншими документами, які можуть стосуватися ввезення (пересилання) товарів на митну територію України чи територію вільної митної зони або вивезення (перевезення)) товари за межами митної території України або території вільної митної зони,

проведення інвентаризації основних засобів, товарних цінностей, що перебували чи перебувають під митним контролем чи використовуються цим підприємством разом з товарами, поміщеними у відповідний митний режим,

вручення керівнику підприємства або уповноваженій ним особі з отриманням копії наказу про проведення документальної перевірки та письмового повідомлення із зазначенням дати початку цієї перевірки. У разі відсутності визначених умов безпечного проведення перевірки, розпочаті, але не завершені Документальні перевірки (зустрічі) за рішенням керівника митної служби або особи, яка виконує його обов'язки, зупиняються до відновлення безпечних умов та/або усунення перешкод для їх проведення.

Перевірки документів (зустрічні голоси) до 24.02.2022 і ще не завершені будуть продовжені на невикористаний період. Перебіг позовної давності зупиняється на час до закінчення проведення нової експертизи та/або відновлення безпечного стану експертизи та/або усунення перешкод для проведення експертизи.

Надсилання (вручення) документів (довідок) про результати перевірок документів, зустрічних звірок, заперечень на контрольні дії, нарахування податків, процедуру вручення яких не завершено до 24 лютого 2022 року, продовжити протягом 60 днів з дня набрання чинності цим Законом.

Документальна перевірка дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, у тому числі щодо своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів за період до закінчення або скасування воєнного чи надзвичайного стану на території України. території України

України здійснюється відповідно до Указу-Закону не діє з квітня поточного року

Під час воєнного стану також призупиняється перебіг строку давності, встановленого податковим законодавством. Це означає, що тривалість воєнного стану не враховується при обчисленні строку давності притягнення платника податків до відповідальності за порушення законодавства.

Водночас, у період воєнного стану посадові особи постів митного контролю проводять постійний аналіз митного оформлення на предмет виявлення ознак порушень митного законодавства, аналізують документи та інформацію, що надаються митним органам під час митного оформлення переміщення товарів на митну територію України.

У період з квітня по серпень п.р., за наявними матеріалами, митницями Держмитслужби встановлено 270 фактів, які вказують на порушення митного законодавства щодо правомірності надання (отримання) пільг та надання податкових пільг, правильності визначення бази оподаткування імпортованих товарів, порушення правил класифікації згідно з УКТ ЗЕД, невиконання вимог митних правил та інші. Загальна сума митних платежів за виявленими порушеннями становить майже 645 млн. грн. Враховано, що 874 справи, або 70 відсотків порушень митного законодавства, відбулися за відповідями компетентних органів за кордоном щодо непідтвердження автентичності. поданих до митного органу під час митного оформлення Документи виявлено Держмитслужба звернулася до Міністерства фінансів України з пропозицією відновити проведення виїзних документальних перевірок.

Відновлення зовнішньої перевірки документів митними органами не дозволить окремим платникам податків ухилятися від сплати митних платежів у повному обсязі, що в свою чергу вплине на збільшення надходжень до державного бюджету України.

За результатами 177 перевірок документів, проведених у січні-лютому 2022 року, виявлено порушень митного законодавства та нараховано суму 144,6 млн

грн. Питома вага донарахованих сум за виявленими порушеннями у січні-липні 2022 року становить:

- 36,9% (53,4 млн. грн., 80 перевірок) – незаконне отримання податкової вигоди;
- 35% (50,5 млн. грн., 20 перевірок) – порушення вимог правил класифікації товарів згідно з УКТ ЕЗ;
- 20,9% (30,2 млн. грн., 48 чеків) – недостовірне декларування митної вартості товарів;
- 5,4% (7,8 млн. грн., 14 перевірок) – неправомірне отримання податкової вигоди через недотримання вимог митних правил;
- 0,8% (1,2 млн. грн., 2 контрольні) – порушення порядку застосування спеціальних видів зборів;
- 0,7% (1 млн. грн., 11 перевірок) – порушення митного законодавства щодо правильності визначення бази оподаткування акцизним податком;
- 0,3% (0,5 млн. грн., 1 чек) – втрата товарів на тимчасовому зберіганні.

Отже, на підготовчому етапі документальної перевірки рекомендується скласти програму перевірки з переліком об’єктів, що перевіряються інспектором митниці. Доекспериментальний етап включає комплекс процедур організаційного характеру, спрямованих на створення необхідних умов для якісного здійснення документальної перевірки у встановлені терміни. Експериментальний етап – здійснення контрольно-тестових процедур перевірки виробничої та фінансово-господарської діяльності суб’єкта господарської діяльності за допомогою інформаційних систем. Етап узагальнення та реалізації результатів контролю включає узагальнення та впровадження результатів контрольно-ревізійного процесу.

2.2. Методика проведення документальних перевірок митними органами

Здійснюється контроль товарів, що ввозяться на митну територію України та підлягають санітарно-епідеміологічному, ветеринарному, фітосанітарному, екологічному, радіологічному контролю та контролю за переміщенням

культурних цінностей у пунктах пропуску через державний кордон України (заходи офіційного контролю). Попередньому документальному контролю підлягають лише товари, що ввозяться на митну територію України та переміщуються транзитом через митну територію України. Порядок проведення попередньої перевірки документів визначено Постановою МКУ від 25.05.2016 № 364.

Документальна перевірка здійснюється працівниками митних органів за механізмом «єдиного вікна» шляхом використання інформації, що міститься в електронних документах на товар (транспортні документи), переліку товарів, що підлягають державному контролю (у тому числі у формі попереднього документального контролю). контроль), якщо вони переміщуються через митний кордон України. Перелік товарів, які підлягають державному контролю (у тому числі у формі попереднього контролю документів) при переміщенні через митний кордон України, міститься в додатках до постанови Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. № 960 "Деякі питання проведення офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту)». Взаємодія митних органів з іншими органами та службами під час здійснення митного контролю здійснюється на підставі ст.319 «Взаємодія митних органів з іншими уповноваженими органами під час переміщення товарів через митний кордон України», розд. 77 «Взаємовідносини митних органів з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання», ст.188 Митного кодексу України «Сприяння посадовим особам митних органів у виконанні митних формальностей».

Митні органи уповноважені здійснювати такі види контролю: виїзний документальний контроль (плановий та позаплановий), у тому числі виїзний документальний контроль. Відповідно до ст.345 МКУ документальна перевірка - це комплекс дій, за допомогою яких митні органи переконуються у правильності заповнення митних декларацій, декларацій митної вартості та достовірності зазначених у них даних, як а також правомірність ввезення

(перевезення) товарів на митну територію України або на територію безмитної зони, вивезення (перевезення) товарів за межі митної території України або за межі території безмитної зони, а також своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати митних платежів.

Розглянувши документальний плановий огляд місця відповідно до статті 346 МКУ, звертаємо увагу, що цей вид контролю, «передбачений планом митного органу та проводиться за місцем знаходження контрольована компанія. Документальним позаплановим оглядом є відвідування об'єкта, не передбачене планами роботи митної служби та за наявності хоча б однієї з ознак, визначених статтею 346 Цивільного кодексу України» [7, с. 39].

За ст. 351 МКУ, у разі виявлення ознак, що вказують на можливе порушення законодавства України у сфері митної справи, проводиться невиїзна перевірка документів за результатами аналізу електронних копій митних декларацій, відомостей про товари, митного оформлення яка завершена, суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та виробників таких товарів на підставі висновків акредитованих відповідно до законодавства експертів.

Але якщо на підприємстві вже проводилась перевірка, під час якої були виявлені певні порушення митних правил, то додатково призначати післяаудиторську перевірку в поточному періоді немає сенсу. Тобто, активізація та посилення контролю за дотриманням митних правил сприяє зменшенню бази потенційних об’єктів постаудиту, а отже, зменшенню додаткового навантаження на бюджет внаслідок впровадження постаудиту. Аудити в поточному періоді (навіть до збільшення цих показників у майбутньому) [1].

З метою проведення митного постконтролю митні органи мають право перевіряти правильність і повноту відомостей у митній декларації, загальній декларації на ввезення та наявність, правильність і правильність оформлення документів, на підставі яких було здійснено випуск товарів. Митний постконтроль здійснюється за результатами застосування системи управління ризиками та може бути розпочато під час митного оформлення або протягом 30

календарних днів з дати передачі товарів. Постійний митний контроль здійснюється виключно митним органом, який здійснював митне оформлення товарів.

Відповідно до ст.3371 Митного кодексу України, - митний орган надсилає декларанту в електронному вигляді повідомлення з переліком документів, які необхідно подати для проведення постконтролю [35]. Декларант зобов'язаний подати митному органу документи, зазначені у повідомленні, протягом 15 календарних днів з дня отримання повідомлення в оригіналах або засвідчених копіях на паперових носіях або в електронній формі (сканованих) копіях, підкріплених кваліфікований електронний підпис суб'єкта декларування або уповноваженої ним особи, якщо нормами законодавства не передбачено подання оригіналів таких документів.

Серед об'єктів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань митної справи є правильність класифікації згідно з УКТ ЗЕД товарів, щодо яких здійснено митне оформлення.

Класифікація товарів для митного оформлення здійснюється відповідно до вимог Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі – УКТ ЗЕД), товарної номенклатури Митного тарифу України, затвердженої Законом України від 04.05.2001 № 2371-III «Про Митний тариф України» (із змінами та доповненнями), враховуючи основні правила тлумачення УКТ ЗЕД та визначальні ознаки класифікації продукції. .

З метою забезпечення однакового тлумачення та застосування УКТ ЗЕД в Україні введено Пояснювальну записку до УКТ ЗЕД, затверджену наказом Держмитслужби України від 30.12.2010 № 1561 (зі змінами). .

Відповідно до положень статті 69 Митного кодексу України (далі – Митний кодекс України) митні органи контролюють правильність класифікації товарів (ЗЕД), що подаються для митного оформлення, відповідно до УКТ України. У разі виявлення порушення правил класифікації товарів під час митного оформлення товарів або після нього митний орган має право самостійно класифікувати ці товари. Штрафи та інші санкції за несплату митних платежів

та за інші порушення, виявлені у зв'язку з неправильною класифікацією товарів, накладаються митними органами лише у випадку, якщо рішення митного органу про класифікацію цих товарів було прийнято у складній справі. на підставі недостовірних документів, наданих заявником, невірної інформації, наданої заявником, та/або того факту, що заявник не надав усю наявну в його розпорядженні інформацію, яка була необхідна для прийнятого рішення, що істотно вплинуло на характер рішення.

Відповідно до статті 345 МКУ митні органи мають право проводити митні перевірки шляхом проведення виїзних (планових або позапланових) та невиїзних документальних перевірок додержання законодавства України з питань державної митної справи, у тому числі правильність класифікації згідно з УКТ ЕЗ товарів, щодо яких здійснювалося митне оформлення. Відповідно до частини 8 статті 345 МКУ у разі анулювання зміни можуть бути внесені також за результатами документальної перевірки рішень про класифікацію товарів для митних цілей, прийнятих митними органами відповідно до статті 69 МКУ, дій, вжитих у таких рішеннях, не призведуть до накладення будь-яких штрафів, за винятком випадків, коли зазначені рішення були прийняті на основі недостовірних документів, наданих компанією, недостовірної інформації та/або у зв’язку з ненаданням компанією всієї наявної інформації, що має відношення до зазначених рішень, вимагається прийняття, що істотно впливає на характер цих рішень [23].

17 травня 2002 року згідно з Указом Президента України від 17 травня 2002 року № 466/2002 Україна приєдналася до Міжнародної конвенції про гармонізовану систему опису та кодування товарів (далі – Конвенція).

Класифікаційні рішення Комітету з ГС (Рішення про класифікацію) є обов’язковими для виконання членами ВМО, якщо тільки митна адміністрація країни-члена ВМО не висловила застереження щодо розбіжностей протягом терміну, встановленого Комітетом з ГС, після закінчення шести місяців з моменту дата рішення на засіданні та два місяці після публікації рішення Комітетом з HS.

Рекомендації Секретаріату щодо класифікації окремих товарів не є обов'язковими для митної адміністрації країни-члена ВМО, однак митні адміністрації зазвичай прислухаються до думки Секретаріату ВМО як вищого органу з питання класифікації. У разі розбіжностей митна адміністрація може зв’язатися з Секретаріатом, щоб включити питання до класифікаційного рішення Комітету ГС для розгляду на наступному засіданні ВМО [23].

Відповідно до положень частини (ii) статті 3 Конвенції кожна Сторона зобов’язується застосовувати основні правила тлумачення ГС та всіх приміток до розділів, груп і підзаголовків і не змінювати зміст будь-якого розділу, групи, заголовок або підзаголовок ГС.

Постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 року № 428 затверджено Порядок проведення УКТ ЗЕД.Відповідно до пункту 3 цього Порядку УКТ ЗЕД (на рівні 6 кодових знаків) встановлюється на основі ГС Всесвітньої митної організації (ВТАО) та Комбінованої номенклатури Європейського Союзу (далі – КН ЄС) (на рівні 7-го та 8-го кодових знаків). Тому класифікація товарів, які порушують вимоги ГС, може призвести до ускладнень під час порівняння даних митної статистики імпорту та експорту між Україною та членами ВМО. країнами, що негативно впливає на укладення Україною угод про співпрацю. створення зони вільної торгівлі тощо.

З метою вирішення складних питань, пов’язаних із різними поглядами на класифікацію товарів між митними адміністраціями окремих країн та України, Міністерство доходів і зборів України звертається за роз’ясненнями до Секретаріату ВМО, а також бере участь в обговоренні питань класифікації товарів. товарів на сесіях ВМО.

Пояснення ВМО базуються на основних правилах інтерпретації ГС, примітках до розділів, груп, товарних заголовків і підзаголовків. Для прийняття рішень щодо класифікації Секретаріат спирається, зокрема, на висновки науково-технічних комісій. Складні випадки класифікації також виносяться на обговорення Секретаріатом на засіданнях ВМО. Крім того, митна адміністрація країни-члена ВМО повинна самостійно ознайомлюватися з класифікаційними

рішеннями Комітету з ГС, які публікуються та публікуються на офіційному веб-сайті ВМО в збірнику класифікаційних рішень Комітету з ГС.

Також повідомляємо, що згідно з рішенням 90-ї сесії ВМО в червні 1997 року Рада митного співробітництва вирішила, що Секретаріат більше не надаватиме роз'яснень щодо класифікації товарів на запити приватних компаній.

Постмитний огляд проводиться в приміщенні митного органу. Відомості про перелік документів, зазначених у повідомленні декларанту для проведення постконтролю, та результати їх проведення вносяться до єдиної автоматизованої інформаційної системи митних органів. Про результати післямитного огляду митний орган повідомляє декларанта в письмовій або електронній формі [34]. Результати постмитного огляду компанії враховуються системою управління ризиками, яка використовується митними органами та при плануванні та проведенні перевірок документів. Після закінчення митного постконтролю митний орган повертає декларанту оригінали документів (за наявності).

Ефективність регуляторного закону відстежувалась статистично.

Моніторинг ефективності регуляторного законодавства здійснювався шляхом обробки та аналізу статистичних даних Держмитслужби щодо проведених документальних перевірок дотримання вимог законодавства України у сфері митної справи за січень-лютий 2022 року порівняно з аналогічного періоду 2021 року. Слід зазначити, що на даний час відповідно до Закону України від 24.03.2022 № 2142-XX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства» на період воєнного стану» Тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного та надзвичайного стану на території України документальні перевірки на дотримання вимог законодавства України у сфері митної справи не розпочинатимуться та розпочатий контроль. буде призупинено. Акти (довідки) про результати перевірок документів, зустрічних звірок, заперечень на контрольні дії та нарахування податків не передаються (не вручаються) (абзац

перший пункту 912 розділу XXI Прикінцевих та перехідних положень Кодексу).

Показники виконання регуляторного законодавства порівняно з показниками відповідного періоду минулого року за даними Держмитслужби наведемо в табл. 2.1.

Таблиця 2.1.

Показники документальних перевірок за січень – лютий 2021-2022 рр.

Показник	Період	
	січень – лютий 2021 року	січень – лютий 2022 року
Кількість проведених документальних перевірок	65	151
Розмір додаткових сум грошових зобов'язань, пов'язаних з дією нормативного закону, тис. грн.	10 494,8	138 317,2
Надходження до державного бюджету за результатами перевірок документів щодо дії нормативного акта, тис. грн.	3 151,7	4 626,1

Джерело [17]

Наведемо дані за 5 років за результатами документальних перевірок в табл. 2.2.

Таблиця 2.2.

Результати документальних перевірок, 2018-2022 рр.

Рік	Кількість
2018	524
2019	774
2020	651
2021	868
2022	177

Аналіз результатів перевірок суб’єктів ЗЕД, проведених підрозділами аудиту територіальних органів ДФС і Держмитслужби свідчить про те, що кількість перевірок у 2018 р. становила 524 документальні перевірки, у 2019 р. - 774. За 2021 рік підрозділами митного аудиту митниць проведено 868 документальних

перевірок та забезпечено перерахування до державного бюджету митних платежів у розмірі майже 30 млн. грн. Показники року свідчать про позитивну динаміку роботи митного аудиту в 2021 році. За минулий 2021 рік митницями проведено 868 документальних перевірок підприємств, що в 1,3 рази більше, ніж за аналогічний період 2020 року, в якому було проведено 651 документальних перевірок. Динаміка проведених перевірок у порівнянні з показниками за аналогічний період попередніх років свідчить як про збільшення кількості перевірок так і про розширення напрямків виявлених порушень. За результатами проведених 177 документальних перевірок в січні-лютому 2022 року виявлено порушення митного законодавства та донараховано 144,6 млн. грн. Документальна перевірка дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, у тому числі щодо своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів за період до припинення або скасування воєнного чи надзвичайного стану на території України, в відповідно до законодавчої постанови, не проводиться з квітня 2022 року.

2.3.Узагальнення результатів документальних перевірок митними органами

По закінченню контролю складається акт контролю, який містить чотири частини: вступ, опис, висновок та інформаційні додатки (рис. 2.1), підписується посадовими особами митного органу, які брали участь у контролі, керівником та, у разі потреби іншими посадовими особами ТОВ.

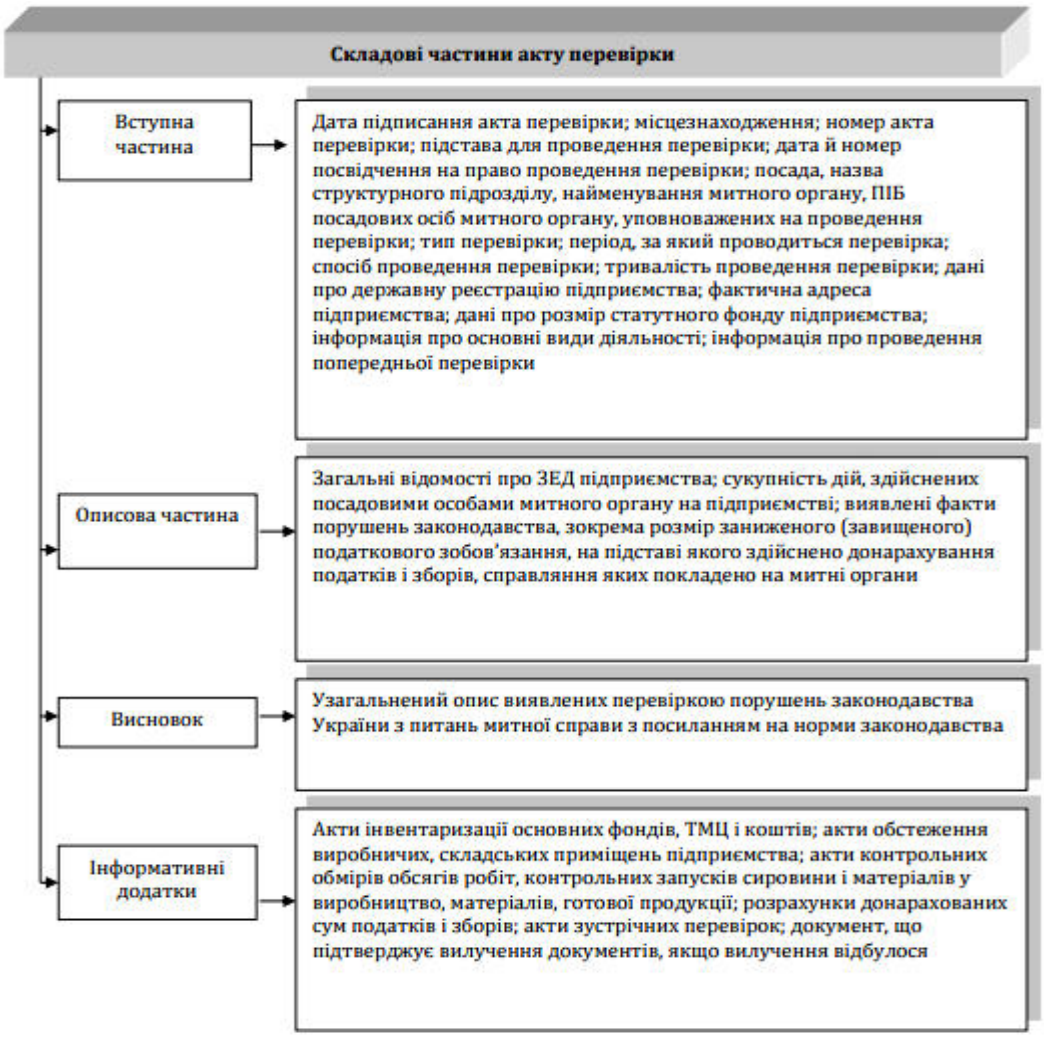

Рис. 2.1. Складові частина акту митної перевірки [39]

Таким чином, складові акта перевірки включають:

Вступна частина - дата підписання акта перевірки; місцезнаходження; номер звіту про випробування; підстава для перевірки; дата та номер довідки про повноваження на проведення перевірки; посада, найменування структурного підрозділу, найменування митного органу, ПІБ перевіряючих посадових осіб митного органу; вид перевірки; період, за який буде проводитися перевірка; спосіб проведення перевірки; тривалість перевірки; дані про державну реєстрацію підприємства; справжню адресу компанії; інформація про розмір активів юридичної компанії; відомості про основні види діяльності; інформація про попередній огляд.

Описова частина - загальні відомості про ЗЕД підприємства; всі дії, вчинені працівниками митниці на підприємстві; встановлені факти порушень законодавства, зокрема суми недонарахованого (надміру нарахованого)

податкового зобов’язання, на підставі якого донараховано податки та збори, справляння яких покладено на митні органи.

Висновок містить «загальний опис виявлених під час перевірки порушень митного законодавства України з посиланням на законодавство» [3, с. 41].

До інформаційних додатків входять інвентарні описи основних засобів, ТМЦ і кошти; картотека обстеження виробничо-складських приміщень підприємства; акти контрольних замірів обсягів робіт, контролю впровадження у виробництво сировини і матеріалів, матеріалів, готової продукції; нарахування надміру сплачених податків і зборів; картотеки зустрічних перевірок; документ, що підтверджує вилучення документів, якщо вилучення мало місце.

Результатом такого контролю стали незалежні платежі суб'єктів ЗЕД несплачені податки, включаючи роялті та роялті. Варто зазначити, що перевірка для України є новою та перспективною формою митного контролю, яка дозволяє пришвидшити переміщення товарів туди, де вони будуть споживатися та вироблятися.

Перевірка митної вартості товару, визначення країни походження товару, перевірка митно-тарифної класифікації, правильності нарахування митних платежів, виявлення ризикових партнерів та перевірка інших документів та інформації «…здійснюються безпосередньо при митному оформленні товарів і транспортних засобів, що технічно ускладнює митне оформлення та створює тимчасові незручності під час перевезення товарів, суттєво зменшує фізичну пропускну здатність митних органів і, відповідно, негативно впливає на обсяг експортно-імпортних операцій» [9, с. 24]. З цієї причини митні органи України досить активно застосовують пост-аудит при перевірці об’єктів зовнішньоекономічної діяльності після митного оформлення товарів.

РОЗДІЛ 3. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПЕРЕВІРОК МИТНИМИ ОРГАНАМИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ

У рамках поглиблення торговельних відносин між країнами, державним митним органам майже всіх країн необхідно вирішити проблему дотримання певного балансу між дієвою та ефективною системою митного контролю та своєчасним реагуванням на виникнення небезпечних ситуацій під час митного оформлення, а також полегшення загального становища для учасників зовнішньоекономічної діяльності. Євроінтеграційні процеси в Україні вимагають реструктуризації вітчизняної системи митного контролю в бік її цифровізації, спрощення та гармонізації.

Розглянемо для початку досвід за кордоном. Як основні аспекти роботи митних органів Литовської Республіки відзначимо, що вони реалізуються відповідно до стратегії розвитку литовської митниці на певний період. Місія литовської митниці полягає у формуванні та підтримці законної, безпечної, справедливої та безперебійної міжнародної торгівлі. Основною метою діяльності митних органів Литви є формування надійного захисту суспільства, ринку, навколишнього середовища та фінансових інтересів Литовської Республіки та ЄС у сфері міжнародної торгівлі та впровадження митних правил ЄС політика, партнерської торгівлі та інших спільних сфер політики Союзу у зв'язку із зовнішньою торгівлею. Крім того, митні установи Литви керуються такими цінностями, як: повага до кожної людини та держави; професіоналізм; партнерство. Одночасно довгострокові стратегічні цілі литовської митниці трансформуються шляхом забезпечення оптимального виконання митних процедур та посилення боротьби з нелегальною міжнародною торгівлею, контрабандою, митними правопорушеннями та загрозами національній та міжнародній безпеці [13].

Митно-прикордонна служба США (U.S. Customs & Border protection) - одне з агентств, яке входить до складу Міністерства внутрішньої безпеки США.

Департамент внутрішньої безпеки включає 21 спеціалізований відділ. Основні місії митної та прикордонної служби США включають: забезпечення правопорядку, включаючи боротьбу з тероризмом і нелегальною міграцією, захист національної економіки, захист навколишнього середовища та здоров'я громадян, збереження культурної спадщини, захист державного кордону та сприяння легальній зовнішній торгівлі та туризму.

У Франції існує багаторівнева система митного контролю, яка складається з наступних рівнів:

1) формальна – постійна перевірка достовірності реєстрації та наявності всіх необхідних документів та інформації;

2) фундаментальна – вибіркова перевірка відповідності виду, номенклатури, вартості та походження товару поданим документам, перевірка чинності діючих послуг тощо.

Формальний митний контроль здійснюється або спеціальними службами тестування та аналізу за допомогою поглибленої перевірки документів без виїзду на компанію, або інспекторами митниці особисто на підприємстві. До позитивних наслідків такої організації митного контролю слід віднести: примусове митне оформлення товарів при перетині митного кордону; збільшення ймовірності виявлення порушень митного законодавства та контрабандних відправлень, оскільки є можливість перевірити достовірність об'єму та призначення вантажу, зазначеного в декларації. Реалізація французької моделі митного контролю потребує як підвищеного рівня інформаційно-аналітичного забезпечення, так і достатньої кількості висококваліфікованих спеціалістів у сфері митного контролю та аудиту.

Митні органи Болгарії мають право після випуску товарів провести контрольну перевірку відповідних документів і даних про імпортно-експортні операції заявлених товарів з метою встановлення достовірності даних митна декларація. Цей контроль здійснюється посадовими особами регіональних митних органів у рамках виїзної або невиїзної перевірки документів. При цьому об'єктами перевірки є товари, книги бухгалтерського обліку, комерційні, бухгалтерські та

інші документи підприємства, що перевіряється. У митній службі Болгарії нормативний документ, який регулює саму процедуру митного огляду, називається «Керівництво з проведення митного огляду». Особлива увага приділяється попередньому аудиту та плану аудиту. Водночас описано систему аналізу та оцінки ризиків, яка є невід'ємною частиною митного аудиту [13].

В Ірландії завдання митного контролю та перевірки виконує Міністерство фінансів Ірландії. Пріоритет надається не податковій функції, а контрольно-профілактичній, яка спрямована більшою мірою на інформування та підвищення свідомого рівня дотримання суб'єктами законодавства щодо ПЄВ, а також прозорості декларування результатів їх діяльності. Крім того, основною метою уряду Ірландії залишається заохочення жителів добровільно платити податки та збори та уникати можливих помилок. В Ірландії митно-податковий аудит здійснюється у формі неаудиторського втручання і включає такі підвиди: профільне інтерв'ю (у формі опитування суб'єктів митної служби); відправлення запитів; фактичний контроль за реєстраторами розрахункових операцій; галузеві опитування; отримання та моніторинг інформації від інших державних і приватних організацій; відвідування сайтів компаній тощо.

Значну роль наразі відіграє електронний митний контроль, який ґрунтується на перевірці достовірних даних за допомогою інформаційних баз даних, комп'ютерних програм та електронних копій документів, що передаються інспекторами митниці до контролюючого органу за запитом. У США функціонує дві автоматизовані системи у сфері адміністрування митних платежів – Автоматизація комерційного середовища (Automated Commercial Environment (ACE)) та Автоматизована комерційна система (Automated Commercial System (ACS)), в Іспанії – Система аналізу митного ризику для збору декларацій для контролю (The customs risk analysis system for the selection of declarations for control).

Технологічно ефективною є системи автоматизованого митного оформлення товарів та послуг Мексики, яка включає: Модель податкового адміністрування зовнішньої торгівлі (MATCE), Проект інтеграції митних технологій (PITA),

Мексиканське єдине вікно для зовнішньої торгівлі (VUCEM) та Інтегральну автоматизовану митну систему (SAAI). Використання цієї комплексної автоматизованої системи забезпечує: скорочення часу на митне оформлення товарів; вдосконалення освіти економічного аналізу; підвищення ефективності управління митними ризиками; простежуваність митних операцій в режимі реального часу; підвищення рівня прозорості та підзвітності, що перешкоджає розвитку корупції [2].

Сьогодні одним із пріоритетних напрямків удосконалення митного контролю в Україні є спрощення митних процедур та скорочення термінів митного оформлення з метою створення сприятливих умов для учасників зовнішньоекономічної діяльності, збільшення обсягів зовнішньої торгівлі товарами та послугами [7]. Завдання удосконалення процедур митного контролю, з одного боку, та необхідність створення сприятливих умов для збільшення товарообігу учасників зовнішньоекономічної діяльності, з іншого боку, стали очевидними при створенні та функціонуванні вантажних митних комплексів, автомобільних портів, автомоб. термінали в нашій країні. Одним із пріоритетних напрямків удосконалення процедур митного контролю є повне впровадження електронного декларування. За цих умов декларанту або брокеру не потрібно особисто приносити документи, необхідні для митного оформлення, до митниці [6].

Стратегія розвитку суспільства у світі однозначно підтверджує, що перемогу отримують ті структури, які акумулюють і вміло розпоряджаються наявною інформацією. Збір і обробка великих обсягів інформації в даний час можлива тільки з використанням інформаційних технологій, реалізованих шляхом створення складних систем.

Тому інформаційна система «Електронна митниця» – це не просто створення кількох країн. Це майбутнє світової митної спільноти. Також провідні митні служби світу (Німеччини, Франції, Японії, Китаю, США, Канади та багатьох інших країн) активно переходять на сучасні електронні технології. «З метою вдосконалення митної справи створюються нові електронні інформаційні

системи та моделі електронної торгівлі, наприклад, у сфері міжнародної електронної торгівлі буде створено, яка буде функціонально сумісна з аналогічними системами різних країн. Електронне декларування здійснюється з використанням електронної митної декларації, засвідченої електронним цифровим підписом, та інших електронних документів або інформації про них у випадках, визначених законом» [3, с. 15].

«Електронна митниця» — багатофункціональна комплексна система, яка органічно поєднує в собі:

- Інформаційно-комунікаційні технології різних країн світу та сукупність механізмів їх застосування;
- Існуючі інформаційні системи експортно-імпортного та транзитного контролю в єдиній автоматизованій системі для забезпечення обміну електронною інформацією між усіма суб'єктами та суб'єктами, які здійснюють експортно-імпортні операції;
- Системи технологічного забезпечення безперервного потоку, збору та обробки електронної інформації між митними адміністраціями держав, національними державними органами та суб'єктами міжнародної електронної комерції [14].

Запровадження процедури електронного декларування товарів створить необхідні умови для використання інформаційних технологій на якісно новому рівні та забезпечить запровадження електронного документообігу між митними органами та суб'єктами господарювання з використанням механізму електронного цифрового підпису (ЕЦП).

Основною функцією ЕЦП є забезпечення правочинності електронних документів у рамках електронного документообігу та електронного декларування. ЕЦП - це спеціальне програмне забезпечення, призначене для мінімізації проблем при переході на електронний документообіг і для інтуїтивно зрозумілого та простого поводження з електронними документами.

Сучасні процеси міжнародної торгівлі вимагають впровадження сучасних методів митного контролю. Значне збільшення торговельних потоків,

функціонування великих компаній із глобальними мережами, складні бізнес-системи, ланцюги поставок, необхідність проведення бізнес-операцій у короткі терміни та інші складові сучасної торгівлі вимагають передачі процедур, які здійснюються митницею. Після того, як відділ вийшов з митниці, переходьте до сцени для розмитнення. З метою забезпечення економічної безпеки в процесі міжнародної торгівлі Всесвітня організація сформулювала ряд правових документів, що визначають стандарти національного контролю. Україні пред'являється перелік вимог до норм митного регулювання з точки зору варіантів євроінтеграційного процесу та підвищення її ролі у світовій торгівлі.

Сьогодні одним із ключових її напрямків є постмитний аудит. Аналіз нормативно-правових актів та роботи державних органів України показує, що «міжнародні стандарти проведення післяаудиторського митного аудиту запроваджені лише частково. Відсутній відповідний концептуальний інструментарій, у тому числі пряме визначення терміну «митний пост-аудит», система відбору підприємств та операцій підвищеного ризику для перевірки в рамках митного пост-аудиту, можливість швидкого доступу до контрагента. інформація, інструменти оцінки та підвищення якості контрольно-перевірочних заходів, вимоги до суб’єктів господарювання щодо проведення обов’язкових внутрішніх аудитів, обмеження повноважень посадових осіб контролюючих органів тощо» [4, с. 19].

Водночас слід зазначити, що з метою підвищення якості контрольно-перевірочної роботи та виконання міжнародних договорів Держфінпослуг постійно вдосконалює процедури перевірки дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи. Тому протягом останніх двох років розроблено системні рекомендації та роз’яснення для роботи посадових осіб з питань аналізу, ідентифікації та оцінки ризиків для контролю за правильністю визначення митної вартості товарів, різними відомствами Державної Фіскальна служба в організації, здійсненні та здійсненні взаємодії у сфері перевірки документів, перевірки дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, оформлення та розміщення товарів митного транзиту,

перевірки правильності визначення митної вартості товарів, передінспекційний аналіз, зустрічна перевірка, перевірка законності прийняття інтересів, виїзна перевірка дотримання митного законодавства та правил плану документів тощо.

Одним із напрямків удосконалення організаційного механізму митного контролю є розробка та впровадження технічних рішень митного контролю. Технічна схема, у свою чергу, представляє обов'язкову послідовність операцій митного контролю та оформлення, а також дій посадових осіб митного органу під час виконання цих операцій [1].

На сучасному етапі розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України основними напрямками вдосконалення організації митного контролю є: удосконалення організації механізму митного контролю, скорочення та підвищення якості огляду товарів і транспортних засобів, скорочення строків сплати митного контролю. митних платежів; удосконалення митних процедур; попередження про економічні збитки та загрози загальній безпеці країни; скорочення витрат на контроль шляхом розробки гнучких технологій, залежно від типу вантажу та транспортного персоналу; забезпечення доставки всіх вантажів до пункту митного оформлення ;забезпечити ефективний митний контроль та Спільні технології митного оформлення вантажів, удосконалити взаємодію з транспортними організаціями, враховуючи необхідність забезпечення безперервності транспортного процесу та скорочення простоїв транспортних засобів; розробити та реалізувати заходи щодо вдосконалення основних напрямів взаємодії митниці та інші правоохоронні органи, покращити моніторинг товарів та контроль за незаконним рухом транспортних засобів [21].

Відповідно, Держфінагентство України вживає певних заходів щодо наближення вітчизняного законодавства до міжнародних стандартів. Одним із основних напрямків удосконалення митного законодавства України, регламентованим Митним кодексом України, згідно з яким, важливим засобом спрощення відносин між суб'єктами є ЗЕД та митні органи України, які мають певний перелік документів та відомостей, що подаються для митного

контролю, перелік відомостей, що зазначаються у митній декларації, строки митного контролю та оформлення до чотирьох годин, перелік форм митного контролю. та процедури їх застосування.

ВИСНОВКИ

Документальна перевірка - це комплекс заходів, за допомогою яких фінансові та податкові органи переконуються у правильності заповнення митних декларацій, декларацій митної вартості та достовірності зазначених у них даних, а також законності ввезення (пересилання) товарів на митної території України або на територію вільної митної зони, вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України або за межі території вільної митної зони, а також своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати митні платежі.

Розрізняють два види перевірки документів: планову та позапланову. Документальна планова виїзна перевірка одного і того ж підприємства може проводитися не частіше одного разу на 12 місяців, а підприємства, яке отримало статус СОП, - не частіше одного разу на 30 місяців. Право на проведення планової документальної перевірки підприємства призначається лише за умови вручення копії наказу про проведення документальної планової перевірки керівнику цього підприємства або уповноваженій ним особі не пізніше як за 10 календарних днів до дати зазначеної перевірки або рекомендованим листом з повідомленням про вручення та письмовим повідомленням із зазначенням дати початку цього контролю.

Усі форми митного контролю можна поділити на документальний і фактичний. Документальний митний контроль здійснюється шляхом перевірки документів на товари і транспортні засоби комерційного призначення і являє собою процедуру, під час якої перевіряється достовірність інформації, поданої до фінансових і податкових органів під час митного оформлення, з метою встановлення достовірності документів та достовірність заявлених Даних та їх відповідність чинному митному законодавству та повноту реєстрації. Перед контролем товарів і транспортних засобів перевіряються документи.

У Верховній Раді зареєстровано законопроект №9224, яким пропонується пропонується відновити з 1 липня 2023 року повноваження митних органів

щодо проведення документальних (зустрічних) перевірок додержання законодавства України з питань митної справи, у тому числі щодо своєчасності, достовірності та повноти. нарахування та сплати митних платежів при переміщенні товарів через митний кордон України. Також пропонується уточнити деталізацію перевірок під час дії правового режиму воєнного стану на території України.

Для вдосконалення митної справи необхідно створити нові електронні інформаційні системи та моделі електронної торговельної діяльності, наприклад у сфері міжнародної електронної торгівлі, які будуть функціонально сумісні з подібними системами різних країн. Електронне митне декларування здійснюється з використанням електронної митної декларації, засвідченої електронним цифровим підписом, та інших електронних документів або їх зазначення у випадках, визначених законом.

Запровадження процедури електронного документального декларування товарів створить необхідні умови для використання інформаційних технологій на якісно новому рівні та забезпечить запровадження електронного документообігу між митними органами та суб’єктами господарювання з використанням механізму електронного цифрового підпису. Основною функцією ЕЦП є забезпечення правочинності електронних документів у рамках електронного документообігу та електронного декларування. Це спеціальне програмне забезпечення, розроблене для того, щоб мінімізувати проблеми при переході на електронний документообіг і зробити роботу з електронними документами інтуїтивно зрозумілою та легкою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акмен В. О., Сорокіна С. В. Організація управління в митних органах: конспект лекцій для студентів заочної та денної форм навчання спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2021. 52 с.
2. Актуальні питання фінансової теорії та практики. Збірник матеріалів Десятої заочно-дистанційної наукової конференції студентів і молодих вчених, м. Тернопіль, ЗУНУ, Ч.1. 2023.
3. Бардаш С.В. Новак О.С. Ідентифікація сутності та загальних принципів митного контролю. Облік і фінанси. 2020. № 4 (90). 44 с.
4. Бичківський Д.О. Оптимізація митних формальностей в контексті використання технічних засобів контролю / Optimization of Customs Formalities in the Context of Use of Technical Means of Control. 2021. 90 с.
5. Бобиль В. В. Оподаткування малого бізнесу: нормативноорганізаційний аспект. Review of transport economics and management. 2019. №1. 110 с.
6. Варналій З. С. Економічна та фінансова безпека України в умовах глобалізації. Київ : Знання України, 2020. 318 с.
7. Войтов С. Г. Розвиток митного постаудиту як складник модернізації системи митного контролю в Україні. Науковий погляд: економіка та управління. Університет митної справи та фінансів. 2019. № 2 (64). 128 с.
8. Герчаківський С.Д. Митна справа. Навч. посіб. Тернопіль: Вектор, 2020. 316 с.
9. Глова В.Ю. Митний контроль: організаційно-правове забезпечення та шляхи вдосконалення. Тернопіль. 2021. 64 с.
10. Голинський Ю.О., Гриник І.Р. Митний контроль в Україні та напрями його вдосконалення. Молодий вчений. 2019. № 10 (74). 650 с.

11. Горбулін В.П., Даник Ю.Г. Національна безпека України: фокус пріоритетів в умовах пандемії. Вісник Національної академії наук України. 2020. № 5. 118 с.
12. Горобець Н. С, Полянська Є. А. Митна злочинність: поняття та проблеми правового визначення в Україні. Juris Europensis Scientia. Випуск 3, 2020. 83 с.
13. Гуцул І.А. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ДОСВІДУ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН В УКРАЇНСЬКУ ПРАКТИКУ МИТНОГО КОНТРОЛЮ. Економіка та суспільство, (28). 2021.
14. Данилишин Б., Соціально-економічна безпека: сучасний підхід до забезпечення соціально-економічного розвитку регіону. Економіка і регіон. 2019. №4 (75). 73 с.
15. Джемліханов Т.Х. Сутність митного оформлення на морському транспорті. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. 136 с.
16. Економіко-правові та управлінські аспекти розвитку суспільства: молодіжний погляд : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (01 листопада 2019, Дніпро) : у 2 ч. Ч. 1. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 471 с.
17. Єдинак В. Ю., Єдинак Т. С. Ретроспективно-компаративний аналіз системи управління митними органами в Україні. Ефективна економіка, №12, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, ТОВ «ДКС Центр». 2019.
18. Зеліско Н. Б. Роль фінансової безпеки у забезпеченні економічної безпеки держави. Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Вдосконалення фінансовокредитного механізму забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки та сільських територій». 2021.
19. Івашова Л. М. Процедури спрощеного митного контролю в діяльності митних органів у контексті захисту економічної безпеки України. Публічне управління та митне адміністрування. Публічне

управління та митне адміністрування. 2021. № 2 (29). 73 с.

20. Івашова Л.М. Митний постаудит: опорний конспект лекцій. Дніпро. 2020.

21. Івашова Л.М. Митний постаудит: опорний конспект лекцій. Дніпро. УМСФ, 2020. 219 с.

22. Ідентифікація та оцінка загроз системі фінансової безпеки держави у сфері митного контролю / О. М. Петрук, Ю.С. Костишин. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Державний університет «Житомирська політехніка». 2020.

23. Клименко Ю. Ю. Митний пост-аудит в Україні : теорія та практика застосування. Науковий вісник публічного та приватного права. 2019. Вип. 3. Том 1. С. 166.

24. Корзаченко О.В. Системний аналіз спрощенної системи оподаткування суб'єктів малих підприємництв .Моделювання та інформаційні системи в економіці. 2019. № 97. 144 с.

25. Корнійчук Н.І. Проблеми та напрями вдосконалення митного контролю і митного аудиту. Економіка та митно-правові відносини. 2019. Вип. 9-10. 70 с.

26. Красівський О., Товт В. Особливості та проблеми здійснення митного контролю в контексті європейської інтеграції. Аспекти публічного управління. 2021. Том 9. № 1. 112 с.

27. Лист ДМСУ від 06.04.2022 р. № 08-1/10/7/1720 [Щодо внесення змін до митного законодавства]. URL: https://document.vobu.ua/doc/11187

28. Маслій О. А. Загрози фінансовій безпеці України в умовах пандемії COVID-19 та Діджиталізації. 2020.

29. Миронюк Р. В. Ґенеза правового регулювання процедури здійснення митного пост-аудиту в Україні. Правова позиція, № 3 (36), 2022. 34 с.

30. Міжнародний податковий конгрес (II): збірник матеріалів (м. Ірпінь, 26 листопада 2021 р.). – Ірпінь : Університет ДФС України, 2021.

1298 с.

31. Нові реалії здійснення митної справи в Україні: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (Ірпінь-Хмельницький, 30 травня 2023 року). Ірпінь: Державний податковий університет, 2023, 80 с.

32. Обліково-аналітичне забезпечення управління бізнес-процесами підприємства. Збірник тез. Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція. 24-25 листопада 2021 р. Херсон: Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2021. 436 с.

33. Онищенко С.В., Глушко А.Д. Пандемія – реальна загроза соціально-економічній безпеці України // III Міжнародна науково-практична конференція «ACTUAL TRENDS OF MODER SCIENTIFIC RESEARCH», September 13-15, 2020 - Munich, Germany. 195 с.

34. Організація і проведення митної перевірки міжнародного перевезення з використанням системи управління ризиками : методичні вказівки для виконання контрольної роботи з дисципліни "Аналіз ризиків у митній справі" / укладачі : О. М. Огар, Г. І. Шелехань ; кафедра залізничних станцій та вузлів. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 1145 с.

35. Організація митного контролю: навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) / О.П. Федотов. 2020. 144 с.

36. Острікова Т.Г. Становлення інституту авторизованого економічного оператора в праві Європейського Союзу та України. Часопис Київського університету права. Київ. 2021. №1. 154 с.

37. Петрук О. М., Костишин Ю. С. Механізм митного контролю в системі забезпечення фінансової безпеки держави. Облік і фінанси. 2020. № 2 (88). 102 с.

38. Петрук А.Р. Прагматизм протидії протиправній поведінці суб’єктів митної системи України / Pragmatism of Combating Unlawful Behavior of Subjects of Customs System of Ukraine. Тернопіль. 2022. 55 с.

39. Положення про Державну митну службу : Постанова Кабінету

Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227. URL.: https://customs.gov.ua/polozhennia (дата звернення: 21.11.2023).

40. Правове забезпечення фінансової безпеки України: монографія / В. Т. Білоус, О. О. Бригінець, О. В. Драган, Л. М. Касьяненко та ін.; Ун-т державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2021. 428 с.

41. Проект Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо особливостей здійснення митного контролю у період дії воєнного стану. URL: https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/41795

42. Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25 березня 2020 р. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. 399 с.

43. Разумей Г. Ю., Разумей М. М. Штучний інтелект в управлінні ризиками та визначенні об’єктів контролю для митного аудиту. Публічне управління та митне адміністрування, № 2 (37), 2023. 89 с.

44. Резнік Н., Бештан А. Особливості здійснення митного контролю в Україні у період війни. Молодий вчений. 11 (111), 2022. с. 107.

45. Рябчук, О., Салямон-Міхєєва, К. СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МИТНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ. Український економічний часопис, (2), 2023. 69 с.

46. Снігир Л. П. Проблемні аспекти фінансової безпеки держави. ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ III Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України». 2020.

47. Сучасні проблеми функціонування та оцінки ефективності митного поста-аудиту в Україні / Т.С. Єдинак, О.В. Коновалова, В.А. Герасимова. 2023.

48. Федотов О.П. Організація митного контролю: навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання. 2020. 144 с.

49. Шевчук Л. М. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ

ПОНЯТТЯ «МИТНИЙ КОНТРОЛЬ» В УКРАЇНІ. Історико-правовий часопис, 17(2), 2022. 111 с.

50. Hoffman A., Grater S., Venter W.C., Maree J., Liebenberg D. Designing a new methodology for customs risk models. World Customs Journal. 2019. Vol. 13 (1). 56 p.

51. Ibragimov Z., Kapsalyamov K., Kapsalyamova S. Problems of organizational-tactical activity of customs authorities in combating economic smuggling on transport. Procedia Computer Science. 2019. Vol. 149. 499 p.